

Hara ngākau kino | Review of hate crime law

Report summary — Turkish

Aotearoa Yeni Zelanda'da Hukukun Nefret Suçlarına Yanıtı

Bulgularımız

Mevcut yasa kapsamında, bir failin bir gruba karşı düşmanlık nedeniyle suç işlemesi durumunda bu, ceza verirken dikkate alınır. Bu inceleme, mevcut yasanın yeterliliğini ve yeni suç türleri gerekip gerekmediğini değerlendirmiştir.

Mevcut yasanın nasıl işlediği ile ilgili bazı sorunlar bulunduğunu tespit ettik.

- Hâkimlerin, bir suçun bir nefret suçu olduğunu ve bunun onu daha ciddi hâle getirdiğini, (örneğin ceza kararları aracılığıyla) kamuya açık ve açık bir şekilde ifade etmeleri zorunlu değildir.
- Bir mahkeme, bir suçun bir insan grubuna yönelik düşmanlık tarafından motive edildiğini tespit ettiğinde, bu tespit sistematik ve erişilebilir bir şekilde kaydedilmemektedir.
- Mahkemelerin, bir suçun bir insan grubuna yönelik düşmanlık tarafından motive edilmiş olabileceğinin farkında olmalarını ve bunu kararlarında dikkate almalarını sağlamaya yönelik açık bir süreç bulunmamaktadır.

Yeni nefret suçu suç tipleri oluşturmak yerine, bu sorunları ele almak için mevcut yasayı iyileştirmenin daha iyi bir yaklaşım olduğunu düşünüyoruz.

Raporumuzda, bir failin düşmanca motivasyonunun mahkemeler tarafından tutarlı bir şekilde tespit edilmesini ve dikkate alınmasını, ceza kararlarında açıkça ele alınmasını ve sistematik olarak kaydedilmesini sağlamaya yardımcı olmak amacıyla önerilerde bulunuyoruz.

Yeni nefret suçu suç tiplerinin oluşturulmasını önermiyoruz. Bunun, tespit ettiğimiz sorunları çözeceğini düşünmüyoruz ve aslında önemli dezavantajlara sahip olacağını düşünüyoruz.

Bu inceleme neden yapıldı

Mart 2024'te Hükümet, Te Aka Matua o te Ture | Hukuk Komisyonu'ndan Aotearoa Yeni Zelanda'da hukukun nefret suçlarına nasıl yanıt verdiğini incelemesini istemiştir — yani bir insan grubuna, kim oldukları nedeniyle (örneğin ırkları, dinleri, cinsiyet kimlikleri, cinsel yönelimleri veya engellilik durumları) yönelik düşmanlık tarafından motive edilen suçları. Hükümet, yasanın nefret motivasyonlu yeni suç tipleri oluşturmak amacıyla değiştirilip değiştirilmemesi gerektiğini incelememizi istemiştir.

Bu talep, 2019 yılında Christchurch'teki mescitlere (Müslüman ibadet yerlerine) yönelik terör saldırısının ardından yapılmıştır. Bu saldırı, doğrudan hedef alınan Müslüman toplumu üzerinde derin ve kalıcı bir etki yaratmış, aynı zamanda daha geniş ulusu da derinden etkilemiştir. Bu saldırı, adalet sisteminin nefret suçlarını yeterince tanıyıp tanımadığı ve bunlara uygun şekilde yanıt verip vermediği konusunda endişeleri ortaya çıkarmıştır. Saldırıya ilişkin Kraliyet Soruşturma Komisyonu, yasanın nefret suçunun ciddiyetini daha açık biçimde tanıması ve gelecekte bu tür suçları caydırması gerektiğini belirtmiştir. Yeni nefret suçu suç tiplerinin oluşturulmasını önermiştir.

Nefret suçu nedir?

“Nefret suçu” terimini, hâlihazırda suç olan ve ortak bir özelliğe sahip bir insan grubuna yönelik düşmanlık tarafından tamamen veya kısmen motive edilen bir eylemi ifade etmek için kullanıyoruz.

Bu özellikler şunları içerebilir: ırk, din, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş veya engellilik. Bunlar “korunan özellikler” olarak adlandırılır.

Bazı örnekler şunlar olabilir:

- bir kişinin dini nedeniyle hedef alınarak saldırıya uğraması;
- bir kişinin cinsel yönelimi nedeniyle tehdit edilmesi veya taciz edilmesi; ve
- bir topluluğun etnik kökeni nedeniyle ona yöneltilmiş grafiti vandalizmi.

“Nefret” ve “düşmanlık”

“Nefret suçu” yaygın olarak kullanılan bir terim olmasına ve Hükümetten aldığımız referanslarda ve incelememizin başlığında yer almasına rağmen, Yeni Zelanda hukukunda kullanılmamaktadır. Bunun yerine, yasa, bir insan grubuna yönelik “düşmanlık” nedeniyle işlenen suçlara atıfta bulunmaktadır. Bu nedenle, raporumuzda failin motivasyonuna atıfta bulunurken “düşmanlık” terimini kullanmaktayız. “Nefret suçu” terimini ise, bu incelemede ele aldığımız suç türünü tanımlamak amacıyla genel bir anlamda kullanmaktayız.

Yasanın şu anda ne yaptığı

Aotearoa Yeni Zelanda’da, nefret suçu hukukunda “ceza ağırlaştırma modeli”ni kullanmaktayız.

Bu, mahkemenin, bir suçtan mahkûm edilmiş bir kişiye ceza verirken düşmanca motivasyonu ağırlaştırıcı bir faktör olarak dikkate aldığı anlamına gelir. Bu, daha ciddi bir cezaya yol açabilir. Örneğin, bu durum failin hapiste daha uzun süre geçirmesi gerektiği anlamına gelebilir. Ağırlaştırıcı faktör herhangi bir suça uygulanabilir.

Aotearoa Yeni Zelanda’da özel nefret suçu suç tipleri bulunmamaktadır. Bir suçun düşmanlık tarafından motive edilmiş olması, bir kişinin hangi suçtan itham edildiğini değiştirmez. Örneğin, ırkçılık tarafından motive edilen bir saldırı, saldırı olarak itham edilir. Düşmanca motivasyon, fail mahkûm edildikten sonra, ceza verme aşamasında dikkate alınır.

Bu inceleme ne hakkındadır

Bu inceleme için temel soru, Aotearoa Yeni Zelanda’daki hukukun belirli nefret suçu suç tiplerini içerip içermemesi gerektiği idi (ya ceza ağırlaştırma modeline ek olarak ya da onun yerine).

İncelememiz, halihazırda suç olmayan herhangi bir eylemin yasa dışı hâle getirilip getirilmemesi konusunu ele almamıştır. Bu inceleme, halihazırda yasa dışı olan eylemlerin, aynı zamanda düşmanlık tarafından motive edildiğinde, ceza hukukunun bu eylemlere nasıl muamele etmesi gerektiğini değerlendirmekle sınırlı kalmıştır.

Saldırı, yıldırma ve grafiti vandalizmi gibi suçlar zaten suç olarak kabul edilmektedir.

İncelememiz nefret söylemi yasalarını ele almamıştır. Nefret söylemi ile, bir insan grubuna karşı nefret veya düşmanlık gösteren konuşma veya ifadeyi kastetmekteyiz. Danışma süreci sırasında bazı gruplar, nefret söyleminin birçok

topluluk için nefret suçundan daha büyük bir endişe kaynağı olduğunu belirtmişlerdir.

Bunun nedeni, daha yaygın olarak deneyimlenmesi ve yol açabileceği incinme ve korkudur. Diğer başvuru sahipleri ise nefret söylemi yasalarının ifade özgürlüğü haklarını makul olmayan şekilde sınırlayacağını belirtmiştir. Bu başvuru sahiplerini kabul etmekteyiz. Ancak, nefret söylemi yasalarını incelemek veya bu konuda önerilerde bulunmak, incelememizin kapsamı dışındaydı.

İncelememiz, hukukun nefret suçlarına daha iyi nasıl yanıt verebileceği ile sınırlıdır. Nefret suçlarını ve bunun neden olduğu zararları azaltmanın, ceza hukuku ötesinde, toplumla etkileşim, eğitim ve destek hizmetlerini de içeren eylemler gerektirdiğini bilmekteyiz.

Nefret suçlarını diğer suçlardan farklı kılan nedir?

Nefret suçları, doğrudan mağdurun ötesine geçen şekillerde zarara yol açmaktadır. Bunun nedeni, nefret suçlarının insanları kim oldukları nedeniyle hedef almasıdır. Nefret suçlarının neden olduğu bazı zarar türleri şunlardır:

- **Mağdura zarar.** Mağdurlar, kim oldukları nedeniyle hedef alındıkları için genellikle daha derin psikolojik zarar yaşamaktadır. Bu durum uzun süreli kaygı ve korku yaratabilmektedir.
- **Topluluğa zarar.** Nefret suçları insanları kimlikleri temelinde hedef aldığı için, bu kimliği paylaşan tüm topluluklara Aotearoa Yeni Zelanda’da güvende olmadıkları veya hoş karşılanmadıkları mesajını iletmektedir. Bu toplulukların üyeleri kendilerini tehdit altında, savunmasız, öfkeli ve kaygılı hissedebilmektedir. Kamusal yaşamdan geri çekilebilir veya kimliklerini, kültürlerini ya da inançlarını ifade etme konusunda kendilerini güvensiz hissedebilirler.
- **Topluma zarar.** Nefret suçları toplulukları bölebilir, toplumsal uyumu zayıflatabilir ve kamu kurumlarına ve adalet sistemine olan güveni zayıflatabilir.

Mağdurları kimlikleri temelinde hedef alarak, nefret suçu failleri eşitlik, hoşgörü ve insan onuru gibi birçok Yeni Zelandalı tarafından paylaşılan önemli değerleri zayıflatmaktadır.

Bu nedenlerle, Aotearoa Yeni Zelanda, birçok diğer ülke gibi, düşmanlık tarafından motive edilmemiş benzer suçlara kıyasla nefret suçlarını daha ciddi şekilde ele almaktadır.

Adalet sistemi, düşmanlık tarafından motive edilen suçlar nedeniyle failleri sorumlu tutmalı, nefret suçlarının kabul edilemez olduğuna dair kamuya açık ve net bir mesaj vermeli, nefret suçlarının gerçekleşme sıklığını mümkün olduğu ölçüde azaltmalı ve etkilenen topluluklara kendilerine yönelik düşmanlığın

ciddiyetle ele alınacağına dair güven vermelidir. Bunları, nefret suçu hukukunun yerine getirmesi gereken amaçlar olarak görmekteyiz.

Aotearoa Yeni Zelanda’da nefret suçları hakkında bildiklerimiz

Veriler eksiktir, ancak sahip olduğumuz bilgiler bu ülkede nefret suçlarının gerçekten meydana geldiğini göstermektedir.

Polis, bildirilen nefret suçlarını sistematik olarak kaydetmeye 2019 yılında başlamıştır. Kayıtlar şunları göstermektedir:

- bildirilen nefret suçları, bildirilen tüm suçların yaklaşık yüzde 0,8’ini oluşturmaktadır; ve
- nefret suçu bildirimleri, 2021 yılında yaklaşık 3.452 olaydan 2025 yılında 5.918 olaya yükselmiştir. Bu durum, suç artışından ziyade raporlama süreçlerindeki iyileşmeyi yansıtır olabilir.

Bildirilen en yaygın iddia edilen suç türleri şunlardır:

- taciz ve tehdit edici davranış;
- kamu düzeni ihlalleri;
- saldırılar; ve
- mala zarar verme.

Bildirilen olayların çoğu, ırk veya etnik kökene dayalı düşmanlık içermektedir; bunu cinsel yönelim ve din izlemektedir.

Polis kayıtları tam tabloyu vermemektedir.

Anketler ve bu inceleme sırasında danışma sürecinde bize aktarılanlar, birçok nefret suçu olayının bildirilmediğini göstermektedir.

Hangi sorunları tespit ettik?

Mevcut yasayla ilgili bazı sorunlar olduğunu tespit ettik.

- Hâkimlerin, bir suçun nefret suçu olduğunu ve bunun onu daha ciddi hâle getirdiğini (örneğin ceza kararları aracılığıyla) kamuya açık şekilde açıkça ifade etmeleri zorunlu değildir. Bu, nefret suçlarının tutarlı biçimde kınanmaması anlamına gelebilir.
- Bir mahkeme, bir suçun bir insan grubuna yönelik düşmanlık tarafından motive edildiğini tespit ettiğinde, bu tespit sistematik ve erişilebilir bir şekilde kaydedilmemektedir. Bu durum, mahkemelerin, Yeni Zelanda Polisinin ve Düzeltme Kurumunun faille uygun şekilde ilgilenme kapasitesini sınırlar. Aynı zamanda, adalet sisteminin nefret suçlarına olması gerektiği gibi yanıt verip vermediğini değerlendirmeyi daha zor hâle getirir.

- Mahkemelerin, bir suçun bir insan grubuna yönelik düşmanlık tarafından motive edilmiş olabileceğinin farkında olmalarını ve bunu kararlarında dikkate almalarını sağlamaya yönelik açık bir süreç yoktur. Bu, bazı faillerin tam olarak sorumlu tutulmaması ya da gelecekteki suçların önlenmesine yönelik fırsatların kaçırılması anlamına gelebilir.

Bunların önemli sorunlar olduğu sonucuna vardık. Bununla birlikte, bunlar nefret suçlarını ele almak için temelden farklı bir hukuki model gerektirmemektedir. Bunun yerine, mevcut ceza ağırlaştırma modeline yönelik hedeflenmiş reformlar aracılığıyla ele alınabilirler.

Neden nefret suçu suç tiplerinin oluşturulmasını önermiyoruz

Aotearoa Yeni Zelanda'nın, mevcut suçların düşmanlık motivasyonlu versiyonları için yeni, ayrı ceza suç tipleri oluşturup oluşturulmaması gerektiğini değerlendirdik — örneğin, düşmanlık motivasyonlu saldırı.

Bu yaklaşım bazı ülkelerde hâlihazırda mevcuttur ve Christchurch terör saldırısına ilişkin Kraliyet Soruşturma Komisyonu tarafından önerilmiştir. Bu yaklaşım lehine ileri sürülen argümanlardan biri, nefret suçlarının diğer suçlardan farklı olan özel niteliğini hukukta açık şekilde tanıması ve adlandırmasıdır.

Bunun, tespit ettiğimiz sorunları ele almak ve nefret suçlarının uygulamada ele alınma biçimini iyileştirmek açısından en etkili yol olmayacağı sonucuna vardık.

Yeni suç tipleri oluşturmanın bazı faydaları olacaktır; bunlar arasında, failin bir nefret suçu ile itham edildiği ve mahkûm edildiği durumlarda nefret suçlarının kaydedilmesinin ve kınanmasının iyileştirilmesi de bulunmaktadır.

Ancak, yurtdışı deneyimi ve bize sağlanan geri bildirimler, yeni nefret suçu suç tiplerinin uygulamada tutarlı bir şekilde kullanılmayacağını göstermektedir.

Savcıların bazı durumlarda insanları bunun yerine mevcut suçlarla (örneğin, düşmanlık motivasyonlu saldırı yerine saldırı) itham etme olasılığı yüksektir; çünkü bu suçların kanıtlanması daha kolaydır ve sanıkların bu suçları kabul etme olasılığı daha yüksektir. Bir kişi nefret suçu ile itham edildiğinde, jüri üyeleri, kanıtlar bunu desteklese bile, failin damgalanmasına ilişkin endişeler nedeniyle mahkûmiyet vermekte isteksiz olabilir.

Bu hususlar, nefret suçu suç tiplerinin mevcut yasayla ilgili tespit ettiğimiz sorunları ele alma kapasitesini sınırlayacaktır.

Nefret suçu suç tiplerinin getirilmesi aynı zamanda yeni sorunlar da yaratacaktır.

- **Mahkeme davalarını daha uzun ve daha karmaşık hâle getirecektir.** Savcıların bir mahkûmiyet elde etmek için yargılama sırasında düşmanca motivasyonu makul şüphe ötesinde ispat etmeleri gerekecektir. Bu durum, ek kanıt sunulmasını gerektirebilir ve davaların mahkemelerden geçmesinin daha uzun sürmesine yol açabilir. Sanıkların suçunu kabul

etme olasılığı da daha düşük olacak ve bu da daha fazla çekişmeli yargılamaya yol açacaktır.

- **Bazı durumlarda düşmanca motivasyonun hiç ele alınmamasına yol açacaktır.** Yukarıda açıklandığı gibi, savcıların yeni nefret suçu suç tiplerini tutarlı biçimde uygulaması beklenmemektedir ve uygulandığında da jüri üyeleri mahkûmiyet konusunda isteksiz olabilir. Eğer fail bunun yerine mevcut bir suçla itham edilir veya mahkûm edilirse, düşmanca motivasyonu hiç dikkate alınmayacaktır.
- **Mağdurlar üzerindeki yükü artıracaktır.** Bir sanık nefret suçu ile itham edildiğinde, mağdurun yargılamada iddia edilen düşmanca motivasyon hakkında ifade vermesi gerekmesi daha olasıdır. Bu durum mağdur için rahatsız edici ve yeniden travma yaratıcı olabilir.
- **Hukuku daha az esnek ve geleceğe daha az uyumlu hâle getirecektir.** Nefret suçu suç tipleri genellikle belirli suç türleri ve belirli korunan özelliklerle sınırlıdır. Bu suçların kapsamı dışında kalan diğer düşmanlık motivasyonlu suçlar farklı şekilde ele alınacaktır. Yeni tür nefret suçlarına yanıt verebilmek için yasada değişiklik yapılması gerekebilir.
- **Ceza hukukunun bütünlüğünü azaltacaktır.** Düşmanca motivasyon, yalnızca ceza aşamasında dikkate alınan diğer ağırlaştırıcı faktörlerden (örneğin mağdurun özellikle savunmasız olması durumunda) daha ciddi şekilde ele alınacaktır. Oysa diğer faktörler, vakaya bağlı olarak düşmanca motivasyon kadar önemli veya daha önemli olabilir.

Hedeflenmiş reformlar aracılığıyla mevcut ceza ağırlaştırma modelini güçlendirmenin daha iyi yaklaşım olduğu sonucuna vardık.

Mevcut yasanın güçlendirilmesi: önerilerimiz

Mevcut hukuki modelin — ceza ağırlaştırma modelinin — doğru yaklaşım olduğunu düşünmekteyiz. Bununla birlikte, düşmanlık motivasyonlu suçların adalet sistemi tarafından tutarlı bir şekilde tespit edilmesini, kaydedilmesini ve ele alınmasını sağlamak için bazı değişikliklere ihtiyaç vardır. Bu değişiklikler aynı zamanda Polisin ve Düzeltme Kurumunun nefret suçu failleriyle uygun şekilde ilgilenmesine yardımcı olacak ve hükümetin nefret suçlarıyla ilgili eyleme geçmesine yönelik karar alma süreçlerini destekleyecektir.

Düşmanlık motivasyonlu suçlar için mahkeme işareti oluşturulması

Mahkeme kayıt sistemi içinde bir nefret suçu işareti oluşturulmasını önermekteyiz. Bu, hâkimleri bir suçun düşmanlık tarafından motive edilmiş olabileceği konusunda uyaracaktır. Ceza verme aşamasında, hâkim sunulan kanıtlar temelinde suçun gerçekten düşmanlık tarafından motive edilip

edilmediğine karar verecek ve eğer böyleyse, bunu resmî olarak kaydetmekle yükümlü olacaktır.

Bu resmî kayıt, aynı failin yer aldığı gelecekteki herhangi bir davada, mahkemelerin failin önceki düşmanlık motivasyonlu suçlarından haberdar olması anlamına gelecektir. Bu durum, failin kefaletle serbest bırakılıp bırakılmayacağını veya nasıl cezalandırılacağını etkileyebilir. Ayrıca mahkeme kaydının Polis ve Düzeltme Kurumu ile paylaşılmasını da önermekteyiz.

Bu, bu kurumların davranış örüntülerini tespit etmelerine ve daha fazla düşmanlık motivasyonlu suç riskini azaltmak amacıyla uygun şekilde tepki vermelerine yardımcı olacaktır. Örneğin, Polis, kişi tekrar suç işlediğinde ona sadece uyarı vermek yerine hakkında dava açmaya karar verebilir. Düzeltme Kurumu, fail için uygun rehabilitasyon desteği sunabilir ve fail tarafından hedef alınabilecek personeli veya diğer mahkûmları korumak için önlemler alabilir.

Mahkeme işareti, ulusal verilerin iyileştirilmesini sağlayarak adalet sisteminin nefret suçlarına verdiği yanıtın analiz edilmesine imkân tanıyacaktır. Bu durum, hükümetin karar alma süreçlerini ve adalet sistemine olan kamu güvenini destekleyecektir. Bu verilerin Adalet Bakanlığı tarafından yayımlanmasını ve Polisin de bildirilen nefret suçlarıyla ilgili topladığı verileri yayımlamasını önermekteyiz.

Hâkimlerin ceza kararlarında düşmanlığı açıkça ele almalarının gerekliliği

Hâkimlerin, ceza kararlarında düşmanlığın bir motivasyon faktörü olduğunu tespit ettikleri durumlarda bunu açıkça belirtmelerinin gerekli kılınmasını önermekteyiz.

Bu, mağdurların ve etkilenen toplulukların yaşadıkları zararın tanındığı konusunda güven duymalarına yardımcı olacaktır.

Aynı zamanda, nefret suçlarının kabul edilemez olduğuna dair kamuya bir mesaj verecek ve adalet sistemine duyulan kamu güvenini destekleyecektir.

Düşmanlık ağırlaştırıcı faktörünün açıklığa kavuşturulması ve güçlendirilmesi

Mevcut düşmanlık ağırlaştırıcı faktörünün etkisini açıklığa kavuşturmak amacıyla, ifadesine yönelik bazı değişiklikler yapılmasını da önermekteyiz.

Bir failin, mağdurun korunan bir özelliğe sahip olduğuna inanmasının gerekli olduğu şartın kaldırılmasını önermekteyiz.

Bu, ağırlaştırıcı faktörün, örneğin mağdurun hedeflenen gruba üyeliği nedeniyle değil, o grupla ilişkisi nedeniyle hedef alındığı (örneğin trans bireylere sağlık hizmeti sağlayan bir doktor) veya masum bir üçüncü kişi olduğu durumlarda da

uygulanabilmesini sağlayacaktır. Suçun yine de, kalıcı ortak bir özelliğe sahip bir insan grubuna yönelik düşmanlık tarafından motive edilmiş olması gerekecektir. Ayrıca, ağırlaştırıcı faktörde yer alan korunan özellikler listesine “cinsiyet”in eklenmesini de önermekteyiz. Bu, kadınlara yönelik düşmanlık tarafından motive edilen suçların nefret suçu olarak değerlendirilmesi gerektiğinin yasada açık olmasını sağlayacaktır.

Hukuk değişikliklerinin rehberlik ve eğitim yoluyla desteklenmesi

Polis memurları ve savcılar için, incelememiz sonucunda yasada yapılacak herhangi bir değişiklik hakkında bilgilendirilmelerini sağlamak amacıyla rehberlik ve eğitim verilmesini önermekteyiz.

Hâkimler için de yasadaki herhangi bir değişikliğe ilişkin rehberlik ve eğitim geliştirilmesinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sonraki adımlar

Biz bağımsız bir Kraliyet kurumuyuz. Görevimiz, Aotearoa Yeni Zelanda hukukunu gözden geçirmek ve onu geliştirmek amacıyla Hükümete önerilerde bulunmaktır. Hukuk Komisyonunun mevzuatı değiştirme veya politika oluşturma yetkisi yoktur.

Önerilerimiz ve bunların gerekçeleri, Hükümete sunulan nihai raporda ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur. Hükümet tavsiyelerimizi değerlendirecek ve önerilerimizi uygulayıp uygulamama konusunda karar verecektir.

Address: Level 9, Solnet House, 70 The Terrace, Wellington 6011

Postal: PO Box 2590, Wellington 6140

Telephone: 0800 832 526

Email: com@lawcom.govt.nz
